

FN-forbundets Nyhedsbrev

Årgang 4, nr. 7, november 2009

Indhold i dette nummer:

NYT fra FN-forbundet	2
Politiken lader hånt om de FN-ansattes sikkerhed	3
FN's sikkerhedsråd mødes i København	5
FN's torturrapportør foreslår konvention for fanger	7
Immunitet og impunitet.....	12
RAPPORTER, UDREDNINGER, EVALUERINGER ved Henrik Døcker	16
INTERNATIONALT OVERBLIK ved Henrik Døcker	18

Udgivet af FN-forbundet, Store Kongensgade 36, 4.th., 1264 København K, www.una.dk,
e-mail: fnforbundet@una.dk, ISSN: 1901-645X
Redaktion: Anni Herfort Andersen, Henrik Døcker, Hanne Steinmeier og Jørgen Estrup
(ansvarshavende)

NYT fra FN-forbundet

Stort frivilligt engagement

Mange af de nye medlemmer har valgt at engagere sig aktivt i FN-forbundet og arbejde som frivillige. Det har betydet, at skoletjenesten er blevet væsentligt styrket med nye kræfter og skulle gerne være rigtigt oppe at køre i det nye år.

Vi satser desuden på stor frivillig aktivitet under COP15 i december. Ud over FN-forbundets deltagelse i officielle arrangementer har vi nedsat en gruppe af frivillige aktivister, der vil arbejde for, at FN-forbundet bliver fysisk bemærket rundt om i gaderne i København og Århus under konferencen.

Endelig har vi opstartet et såkaldt 'FN-ambassadør'-projekt, hvor de frivillige får mulighed for at arrangere events på deres uddannelsessteder, virksomheder osv. med FN-relaterede temaer og pro-

blemstillinger, som netop de finder interessante. Blandt de nye FN-ambassadører var der allerede idéer til arrangementer, som kan være med til at formidle FN-forbundets budskaber på en ny og anderledes måde.

Climatedebate.dk

www.climatedebate.dk er en ny hjemmeside, der er oprettet i anledningen af klimakonferencen i december. Her kan du få de seneste nyheder vedr. COP15 – og give luft til dine tanker, meninger og indtryk, når København bliver centrum for hele verdens klimasamvittighed.

Det er nemt at oprette dig som bruger og give dit besyv med: klik på 'Register' i øverste højre hjørne, indtast dit navn og din e-mail-adresse, og du vil få tilsendt et password.

Politiken lader hånt om de FN-ansattes sikkerhed

Mandag den 9. november 2009 skrev Anders Jerichow, Politikens kronikredaktør, at 'FN stikker halen mellem benene', hvor han rettede en helt urimelig kritik mod FN som utilstrækkelig, utroværdig og uansvarlig – som når FN af sikkerhedshensyn til sine (civile) ansatte har valgt at trække knap 600 ud af de i alt 1.100 ansatte i Afghanistan efter terrorangrebet mod et guesthouse i Kabul, hvor seks FN-ansatte blev dræbt. Læs reaktionen fra FN-forbundets landsformand, Jørgen Estrup, her, som bragt i Politiken lørdag den 14. november 2009.

POLITIKENS KRONIKREDAKTØR, Anders Jerichow, skriver under den lidt hånlige overskrift 'FN stikker halen mellem benene' om tilbagetrækningen af en del af FN's Afghanistan-udsendte efter angrebet for nylig i Kabul.

Seks civile FN medarbejdere blev dræbt og et større antal såret af Talebanterrorister forklædt som politifolk.

DENNE TRAGISKE BEGIVENHED er for Jerichow anledning til en helt urimelig kritik, hvor han ironiserer over FN's utilstrækkelighed og bestrider organisationens troværdighed i al almindelighed.

Sammenfattet i: »Det havde været så opløftende, hvis FN havde overtaget en

sjat ansvarlighed efter Murens fald«. Men hvis ansvar er det egentlig, vi taler om? Ansvaret for FN's rolle i væbnede konflikter ligger hos Sikkerhedsrådet, som styres af de fem permanente medlemmer: USA, Rusland, Kina, England og Frankrig.

Hvis FN svigter, så er det i første række her, man skal søge årsagen.

En helt afgørende grund til, at folke-drabet i Rwanda 1994 ikke blev stoppet i tide, var, at stormagterne med Frankrig og USA i spidsen ikke ønskede at gribe ind, selv om den canadiske general Dallaire, som ledede den utilstrækkelige FN-styrke, informerede om, hvad der forestod.

Og i Srebrenica 1995 stod et diminutivt kontingent hollandske 'blå baretter' magtesløse over for serbiske styrker, da massakren på 8.000 ubevæbnede bosniske muslimer fandt sted.

FN's generalsekretær havde anmodet Sikkerhedsrådet om en styrke på 34.000 mand til at beskytte de bosniske såkaldte 'safe havens'. Han blev lovet 7.600 af Sikkerhedsrådet, men fik i virkeligheden langt færre.

DA FN BLEV TIL for mere end 60 år siden i forlængelse af Anden Verdenskrigs ragnarok, var stormagterne enige om, at FN skulle udstyres med tilstrækkelig militær magt til at løse globale konflikter. Det løfte blev indskre-

vet i FN-pagten, men hurtigt glemt. I stedet må man i dag trygle afrikanske og asiatiske lande om at stille med tropper, når massakrer i Congo og Darfur skal stoppes.

Eller man bemyndiger Nato til at intervenere på FN's vegne, som det er sket i Afghanistan.

OG MENS USA og de andre Nato-lande diskuterer frem og tilbage, hvor mange soldater der skal til for at skabe sikkerhed i Afghanistan, så bliver FN-ansatte dræbt.

Det er ikke soldater, FN har i Afghanistan.

Det er civile uden våben. Ikke desto mindre er det dem, der ligesom ansatte fra andre hjælpeorganisationer står i skudlinjen.

Af hensyn til de ansattes sikkerhed forventes nu 600 ud af i alt 1.100 ansatte under FN's mission i Afghanistan (UNAMA) trukket ud.

Det er ifølge Jerichow endnu et eksempel på, at man ikke kan stole på FN. Var det ikke på sin plads, om Politiken i stedet bakkede op om dem, som risikerer livet i FN's tjeneste?

Taleban har taget ansvaret for angrebet. Hvem tager ansvaret for FN's personale?

Det er ikke soldater, FN har i Afghanistan. Det er civile uden våben. Ikke desto mindre er det dem, der ligesom ansatte fra andre hjælpeorganisationer står i skudlinjen.

FN's sikkerhedsråd mødes i København

Studenterforeningen Danish Model UN Association har netop afholdt sin fjerde internationale konference i København. 40 studerende har over seks dage diskuteret situationen i Afghanistan og simuleret FN's sikkerhedsråd

Af Rosa Robinson Haslund

Det er morgen i Sikkerhedsrådet. FN-ambassadørerne sidder bænket om den hestesko-formede bordkonstruktion i alfabetisk orden. Der er en summen af stemmer. Rådet er indkaldt for at vedtage en resolution om situationen i Afghanistan. Ambassadørerne skal tage stilling til forlængelse af FN-missionen UNAMAs mandat og til prioritering af missionens nyligt forøgede budget. Generalsekretæren har også bedt Rådet adressere konflikten regionale perspektiv. Sikkerhedsrådsmødets tredje dag er netop begyndt, og talerlisten er allerede fyldt. Ambassadørerne udnytter på skift deres taletid til fulde. "... therefore I recommend we review yesterday's Draft Resolution C1" når den japanske ambassadør lige at afslutte, da Sikkerhedsrådets præsident markerer, at hans taletid er slut.

Ud over de femten medlemmer af Sikkerhedsrådet er delegationer fra Afghanistan og Pakistan tilstede på mødet. Der er en stigende tendens til, at

nationer med særlig interesse i mødeagendaen inviteres til at deltage på Sikkerhedsrådets møder, og her til morgen udnytter den afghanske delegation muligheden for at fremlægge sine synspunkter. "Dear Mr. President and distinguished delegates of the Security Council; on behalf of the Afghan government and people, I wish to share my gratitude for your efforts to restore peace and stability in my country", indleder ambassadøren, og fortsætter med en opfordring til Rådet om særligt at fokusere på sikkerhedssituationen i formuleringen af UNAMAs mandatet. Den østrigske delegation nikker anerkendende, og rådssalen fyldes atter af hviskende stemmer, da den afghanske ambassadør afslutter sin tale.

Hvad er Model United Nations?

Konceptet går ud på at simulere et FN-organ, eksempelvis Sikkerhedsrådet, Generalforsamlingen og ECO-SOC og er brugt i det meste af verden. Forud for simuleringen sætter hver delegation sig grundigt ind i det pågældende lands udenrigspolitik på det felt, der skal debatteres. Formålet er, at udbrede kendskabet til FN-systemet og at styrke deltagernes evner for forhandlingsteknik og konfliktløsning.

Men det er ikke Zhang Yesui, Susan Rise og Bui The Giang, der repræsenterer hhv. Kina, USA og Vietnam i Sikker-

hedsrådet. På dette møde leder polske Agnieszka Fraszczak den kinesiske delegation, Trent Coelli fra Australien taler på vegne af USA og columbianske Katherin Guevara repræsenterer Vietnam. Dette er et simuleret sikkerhedsråd efter den udbredte Model UN tradition. Ambassadørerne er mellem 17 og 28 år, og kommer fra tyve forskellige nationer - herunder Sverige, Nigeria, Ukraine, Canada, Serbien og Danmark.

Det er den sidste dag af årets Danish Model UN-konference. De studerende er tydeligt mærkede af det omfattende program, de har været del af i nu seks dage. Konferencens første tre dage belyste konflikten i Afghanistan fra journalistiske, militære, antropologiske, udviklingspolitiske, diplomatiske og juridiske vinkler gennem tolv oplæg af danske eksperter. De studerende var også inviteret til at besøge Udenrigsministeriet, Folketinget og UNDPs nordiske kontor. Efter den massive vidensindsprøjtning tog de fat på konferencens hovedelement; simuleringen af FN's sikkerhedsråd. Her klæder man sig som en diplomat og indgår i tre dages hårde forhandlinger.

Da Danish Model UN 2009 lakkede mod enden, og Rådet for sidste gang var samlet om hestekoer, lå tre resolutionsforslag og en række tilføjelser til afstemning. For at blive vedtaget, skal en sikkerhedsresolution have ni stemmer for og igen af de fem vetolandes stemmer imod. Det kunne ingen af de tre resolutionsforslag mønstre, og deltagerne gik derfra med en forståelse for, hvor tidskrævende diplomatiske forhandlinger er, hvor svært det er at indgå kompromisser, der kan tilsluttes af femten nationer og dermed klogere på FN-systemets muligheder og begrænsninger.

DanMUN Association blev etableret i 2006 og afholdt samme år sin første internationale konference i København. Siden har foreningen afholdt en årlig international konference og flere mindre Model UN-arrangementer. Foreningen er en uafhængig non-profit organisation baseret på frivilligt arbejde. Foreningen indgår partnerskab med FN-forbundet. Se mere på www.danmun.org. Rosa Robinson Haslund er formand for Danish Model UN Association.

FN's torturrapportør foreslår konvention for fanger

Manfred Nowaks årlige rapport til FN's Generalforsamling af-dækker mange uhyrlige fængselsforhold globalt

Af Tue Magnussen

Tortur, politistationer og fængsler har traditionelt været tæt forbundne begreber. Tortur forstået som organiseret statslig vold mod personer med det formål at få informationer eller som led i en straf er en svøbe, som plager verden uanset mange kampagner og flere internationale traktater vendt mod den. Forholdene i verdens fængsler er desværre ofte så forfærdende, at indespærringen i sig selv må betegnes som anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling. Det er den 10. december i år 25 år siden, at FN's Generalforsamling vedtog en konvention, som forbyder alt dette.

For at staterne ikke skulle være i tvivl, vedtog Generalforsamlingen i 1990 et sæt standarder om fængselsforhold (i øvrigt tre år efter at Europarådet havde vedtaget noget lignende). Herefter skal en fange bl.a. behandles med respekt, herunder for vedkommendes religion og kultur, ikke undergives diskrimination, have ret til at få undervisning og at deltage i kulturelle aktiviteter. Bestræbelser på at fastsætte minimumsstandarder for fængselscellers størrelse har i Europa ført Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg til at fastsætte

tre kvadratmeter som absolut minimum for en fanges "livsrum". Men mangel på ventilation, naturligt lys eller varme kan også føre til en menneskeretskrænkelse.

Når FN's særlige rapportør om tortur, den østrigske juraprofessor *Manfred Nowak*, nu i forbindelse med forelæggelsen af sin rapport har foreslået en særlig konvention om fanger, som skulle beskytte dem mod tortur, mishandling og andre livstruende forhold, kan man naturligvis spørge, om det vil ændre staternes holdning væsentligt – i betragtning af de mange opfordringer, verdenssamfundet allerede har rettet til dem om de indsattes forhold.

Sammen med FN's Komite mod Tortur og den kun tre år gamle Underkomité til Forebyggelse af Tortur (*Subcommittee on Prevention of Torture*) operationaliserer FN's særlige rapportør på torturområdet verdensorganisationens årelange kamp mod tortur. Nowak, der siden 2004 har beklædt posten som FN's særlige rapportør for tortur, har som mandat at føre tilsyn i verdens fængsler - alene i det forløbne år har han og hans team foretaget fængselsbesøg i ikke mindre end 15 lande.

Ved sin forelæggelse af rapporten for FN's Generalforsamling i oktober gjorde Nowak opmærksom på, at omkring 10 millioner mennesker sidder indespærret i fængsler verden over. Et fler-

tal af disse er indespærret under uacceptable forhold i rædselsfængsler. En million er børn helt ned til niårsalderen. Mange med ham føler, at regeringerne nu må tage affære.

Torturofre er oftest almindelige fattige mennesker

Selv om 146 lande har tiltrådt FN's konvention mod tortur, begås der tortur i flere end halvdelen af verdens 194 lande, og den er vel at mærke ikke kun vendt mod magthavernes politiske modstandere. Oftest er torturen knap politisk, men snarere er der tale om almindelige fattige mennesker, der bliver udsat for mishandling eller politivold. Ifølge Nowak er det en misforståelse, at det især er politiske fanger, der udsættes for tortur og mishandling.

- I virkeligheden er flertallet af ofrene for vilkårlig tilbageholdelse, tortur og umenneskelige indespæringsforhold almindelige mennesker, der oftest tilhører de fattigste og dårligst stillede grupper i samfundet, siger Nowak.

Der findes ikke præcise opgørelser over hvor mange der globalt er fængslet, men i sin rapport anslår Nowak, at omkring 10 millioner mennesker sidder indespærret i fængsler, arresthuse, lejre og institutioner verden over. USA er det land i verden, der har sat flest under lås og slå - i 2007 var tallet 2,3 millioner. Kina indtager den lidet glørværdige andenplads med 1,5 millioner.

Et klart flertal af de indsatte lever ifølge Nowak under forhold, der krænker den

menneskelige værdighed. Han fokuserer i sin rapport på, hvad han kalder de "glemte fængsler". Et udbredt problem er de overfyldte fængsler, som Nowak havde været vidne til under besøg i bl.a. lande som Georgien, Nepal, Sri Lanka og Togo. Fangerne måtte af pladsmangel sove på skift. I Indonesien og Paraguay blev fanger ikke alene nægtet mad og medicin, men blev nogle gange tvunget til at betale en afgift for deres ophold i fængselscellerne.

Af rapporten fremgår det blandt andet, at hundredvis af dømte og varetægtsfængslede i Uruguay under rystende forhold opholder sig i måneder og år i små metalkasser - også kaldet blikdåser - hvor temperaturen kan nå op på 60 grader celsius.

Hver 10. indsat er et barn

Ifølge forsigtige vurderinger tilbageholdes over en million børn i alt fra fængsler til børnehjem og politistationer. Det svarer til, at hver tiende af de 10 millioner indsatte i verdens fængsler er børn, der som mange voksne ofte sidder inde under uacceptable forhold, det konkluderer Manfred Nowak i FN-rapporten.

- Men mere generelt er jeg alarmeret over den meget lave kriminelle lavalder i mange lande. Under mine besøgsrejser har jeg set drenge og piger så unge som ni eller ti år, som var frihedsberøvede, mange af dem i langvarige varetægtsfængslinger, siger Nowak.

I Nigeria fandt Nowak børn, der bliver tilbageholdt i kriminalpolitiets torturkamre, hvor de rutinemæssigt udsættes for ekstrem tortur. De bliver blandt andet skudt i benene og derefter efterladt alvorligt kvæstede uden nogen form for medicinsk behandling. I Kasakhstan - ligesom i mange andre lande som f.eks. Indonesien, Togo og Uruguay - bliver børn korporligt afstraffet.

I Uruguay bliver små drenge smidt i isolationsceller uden toiletfaciliteter i op til 22 timer i døgnet. Rapporten viser, at de fængslede børn almindeligvis lever i stærkt overfyldte celler under elendige sanitære og hygiejniske forhold. De har hverken mulighed for uddannelse, arbejde eller andre aktiviteter, der kunne gøre deres vej tilbage til samfundet lettere.

Mange steder er børnene ikke adskilt fra voksne indsatte. Blandt andet derfor bliver en stor del af dem udsat for misbrug, for eksempel voldtægt, primært påført af voksne fanger. Langt størstedelen af børnene er førstegangskriminelle og anklaget eller dømt for mindre lovovertrædelser, mens kun en lille brøkdelen af børnene er dømt for en voldsforbrydelse. Et flertal af såvel indsatte børn som voksne har rædselsvækkende forhold under fængslingen. Men børn har i særdeleshed ikke noget at gøre i et fængsel. Mange lande har ikke råd til at etablere børneinstitutioner og vælger i stedet at fængsle børn.

Børnekonventionen giver ikke børn rettigheder, der kan bruges juridisk

Den omfattende fængsling af børn under skrækkelige forhold viser samtidig begrænsningen ved FN's omfattende konventionssystem. FN's børnekonvention, der 20. november kan markere 20-året for sin vedtagelse i 1989, indeholder 54 artikler om blandt andet børns ret til mad, husly, udvikling, beskyttelse og medbestemmelse. Børnekonventionen er - uden at den giver børnene en egentlig påtaleret ved krænkelser - udtryk for den respekt som individer og selvstændige personer, som voksne skal vise børn.

Der er her erkendt, at børn også er mennesker med politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Men børnekonventionen danner altså ikke grundlag for den opfattelse, at lande med henvisning til den kan dømmes og straffes for at krænke den. Der er snarere, som ved mange andre folkeretlige vedtagelser, tale om et sæt retningslinjer. Landenes regeringer har ansvaret for, at disse overholdes, og gør landene det ikke, kan de kritiseres og fordømmes af andre lande og organisationer.

Konventionen er ikke til at misforstå, når det handler om at sætte børn i fængsel. I artikel 37 står der: "Især skal ethvert barn, der er berøvet friheden, holdes adskilt fra voksne". Mange har nok en forestilling om, at børn i fængsler er noget, der udelukkende forekommer i fjerne lande. Ikke desto mindre sker det også i Danmark, hvor Bør-

nerådet derfor med rette tidligere har gjort opmærksom på, at det strider imod FN's Børnekonvention at sende unge under 18 i fængsel sammen med hærdede kriminelle.

Ny konvention for fanger?

Det var på et pressemøde og i forbindelse med aflæggelse af rapporten, at Manfred Nowak opfordrede FN til at tage initiativ til at lave en konvention, der fastsætter fængsledes rettigheder, så de bl.a. beskyttes mod tortur, mishandling og livstruende sundhedsforhold.

- Tiden er inde til at udarbejde og vedtage en særlig FN-konvention om fangers rettigheder, hvor en af de vigtigste er retten til tilstrækkelig kontakt med verden uden for fængslet, sagde Nowak.

Fanger bør have religions-, ytrings-, informations- og forsamlingsfrihed og principielt også stemmeret, mener han. En konvention der ifølge Nowak også bør sikre fanger ret "til en passende levestandard, inklusive passende føde, tøj og bolig... (og) til at nyde den højest mulige fysiske og psykiske helse, som også omfatter behov for lægehjælp i fængsler og lignende institutioner".

Ofte spørger man sig selv om, hvad FNs særlige rapportør, komiteerne og de mange gode intentioner fører til når det gælder egentlige resultater og forbedringer. Nowak glædede sig over, at der inden rapporten blev offentliggjort og inden den blev behandlet af Gene-

ralforsamlingen indløb meddelelse fra Uruguay, Jordan og Nigeria om, at de vil skride ind over for de umenneskelige forhold, der er i deres fængsler - og som rapporten har opregnet. Derimod havde Ækvatorial Guinea pure afvist den rapport, som Nowak udsendte efter sit besøg for et år siden.

Ros til danske fængsler

Til gengæld giver han fængslerne i Danmark og Grønland gode karakterer begrundet i, at man prøver at give de indsatte så normal en tilværelse som muligt. En ros han også fremsatte, da han i maj 2008 besøgte Danmark. Men han kritiserede en del andre sager, der dog - bortset fra isolationsfængsling - ikke drejede sig om forholdene i de danske fængsler.

Trods den danske regerings indsats for at mindske isolationsfængsling så fandt Nowak dog efter sit besøg i Danmark at måtte kritisere, at der efter hans mening fortsat er tale om en for udbredt brug af isolationsfængsling både under varetagtsfængsling og som en disciplinær foranstaltning under afsoning af en dom. Isolationsfængsel har en klart dokumenteret negativ virkning på psykisk helbred og bør derfor - ifølge FN-rapportøren - kun anvendes i undtagelsestilfælde, eller når det er absolut nødvendigt af hensyn til efterforskningen. I alle tilfælde bør isolation anvendes kortest muligt.

Nowak benyttede lejligheden til i sit indlæg på FN's Generalforsamling og det fokus, der blev sat på tortur, at ud-

trykke sin glæde over præsident Barack Obamas første beslutning efter sin tiltræden som præsident om at lukke Guantanamo-lejren senest 22. januar 2010. Han var opmærksom på, at det ikke var let at få lukket lige akkurat denne lejr. Nowak glædede sig over de lande, der havde tilbudt at modtage tidligere fanger og opfordrede alle FN's medlemslande til at overveje at gøre det samme. Det var en gentagelse af den opfordring, som Nowak fremsatte i form af en direkte appel til Danmark, under sit besøg i december 2008. Den danske regering har imidlertid meddelt USA, at det af formelle grunde ikke vil tage nogen Guantanamo-fanger.

Tue Magnussen er advocacy-koordinator på Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre (RCT) og bestyrelsesmedlem i FN-forbundet.

P.S. ved Henrik Døcker:

Nowak hindret i inspektionsrejse til Zimbabwe

Manfred Nowak blev i oktober hindret i at gennemføre en planlagt inspektionsrejse til Zimbabwe. FN-generalsekretær Ban Ki-moon udtalte sin skuffelse herover, så meget mere som den zimbabweske regering oprindeligt havde godkendt et sådant besøg. En række medlemmer af ministerpræsident Morgan Tsvangirais Bevægelse for Demokratisk Forandring (MDC) og

menneskeretsforkæmpere i øvrigt er i den senere tid blevet anholdt, truet og forulempet - hvilket gjorde Nowaks besøg særlig vigtigt. Sådanne overgreb er ingenlunde noget nyt i Zimbabwe.

Under et ophold i Johannesburg i nabo-staten Sydafrika modtog FN's tortur-rapportør så meddelelse om, at ministerpræsidenten dog ville modtage ham på sit kontor i Zimbabwes hovedstad Harare. Ved ankomsten hertil mødtes Nowak imidlertid af chefen for luft-havnens immigrationsmyndigheder, som kunne oplyse, at Zimbabwes udenrigsministerium blokerede hans indrejse.

Professor Nowak måtte så tilbringe natten i Harares lufthavn og returnere til Johannesburg. Indgriben fra FN, premierminister Tsivangirai og andre øvrigheds personer hjalp intet. En delegation af højtstående embedsmænd fra Tsivangirai blev ved ankomst til lufthavnen afvist med den besked, at Nowak ikke længere opholdt sig dér.

Den såkaldte koalitionsregering af præsident Robert Mugabes ZANU-PF og Tsivangirasi MDC knager med andre ord stærkt i fugerne. Den 85-årige præsidents jernhånd mærkes stadig, og det internationale samfunds mange protester, ikke mindst på den nødlidende zimbabweske befolknings vegne, har kun haft ringe effekt. I protestkoret har de afrikanske stater røst dog knapt været hørlig.

Immunitet og impunitet

Synet på immunitet for parlamentarikere og statsoverhoveder veksler meget fra land til land - impunitet er på tilbagetog, men stadig alt for udbredt

Af Henrik Døcker

I højtidelige stunder tales ikke alene om det internationale samfund, men sågar *det internationale retssamfund*. Det er noget i retning af *kvintessensen*, altså topmålet af den retfærdighed alle gode internationale kræfter er blevet enige om - i hvert fald som ideal. Mens immunitet er noget, der **under bestemte betingelser** tilkommer diplomater, parlamentarikere og statsoverhoveder, men som ingenlunde er ufravigeligt, så er impunitet, straffrihed, noget som stort set ikke bør tilkomme nogen som helst. Samtidig med at mange forbrydere går fri, fordi deres misgerninger ikke efterforskes.

Og mens det internationale samfund ikke har nogen helt generelle regler for immunitet (bortset fra den, der efter folkeretten tilkommer diplomater) sådan inden for de enkelte stater, ja så er en stor gruppe stater dog enedes om, at i hvert fald de værste folkeretskrænkelser **skal** straffes: Ansvarlige for de helt forfærdende og omfattende overgreb på mennesker, dvs. forbrydelser som folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser skal

med andre ord *ikke* nyde godt af impunitet, selv om de er præsidenter eller generaler. Den Internationale Straffedomstol i Haag er pant herpå.

Den italienske ministerpræsident *Silvio Berlusconi* har leveret de seneste hårrejsende eksempler på en vildt overdreven brug af immunitet. Italien har imidlertid det særegne ved sig, at medlemmer af parlamentet som helhed *ikke* nyder immunitet, altså frihed for retsforfølgning - sådan som det er tilfældet i de fleste andre stater, heriblandt Danmark. Populært kan man sige, at Italien faldt fra den ene grøft over i den anden, da det i 1993 hævdede den hidtil eksisterende immunitet for parlamentsmedlemmer, fordi en overdådighed af korruption, ofte begået af politikere, var kommet for dagens lys.

Hverken Berlusconi eller Chirac er hævet over loven

Italienske politikere - med og uden mafia-forbindelser - havde i årevis baseret deres tilværelse på *klientilismen*, dvs. at enhver tjeneste, de ydede en anden, måtte modsvares af en gentjeneste, og dette helt uafhængigt af loven eller den pågældendes kvalifikationer. Når politikere i andre lande nyder immunitet, er det fordi de ikke bestandig skal slæbes i retten af politiske modstandere eller andre, der har et horn i siden på dem. Hvis en politiker sigtes for en forbrydelse, vil det pågældende parlament

- og således også det danske Folketing - *hæve* immuniteten lige i den sag. Sådan som det fx er sket med Peter Bixtofte.

Problemet er naturligvis større, når det drejer sig om en præsident eller ministerpræsident. I Danmarks riges grundlov hedder det i § 13, at kongen, dvs. statsoverhovedet, er "ansvarsfri" og "fredhellig", dvs. at der her gælder total immunitet. I Italien har juristen Berlusconi, mod hvem der efterhånden har været rejst adskillige retssager, måttet se den italienske forfatningsdomstol forpurre hans forsøg på at indføre *immunitet med tilbagevirkende kraft* for Italiens præsident, ministerpræsident (ham selv) samt formændene for senat og deputeretkammer. Om han på sin side alligevel kan forpurre den store bøde han er idømt for bestikkelse, vil tiden vise. I Frankrig har en ufortrøden undersøgelsesdommer fastholdt, at landets tidligere præsident *Jacques Chirac* stilles for retten for groft misbrug af offentlige midler år tilbage. I sin embedsperiode var han dækket af immuniteten.

I USA måtte en præsident *Bill Clinton* finde sig i sagsanlæg og Kongresafhøringer på grund af sit seksuelle forhold til en ung praktikant ved navn *Monica Lewinski*. Mens han snoede sig ud af dette, stiller sagen sig katastrofal for Taiwans tidligere præsident *Chen Shuibian*, der i oktober blev idømt livsvarigt fængsel for korrupsion, misbrug af offentlige midler og hvidvaskning af penge for svimlende beløb. Dommen er

automatisk blevet appelleret til landets højesteret. Selv siger ekspræsidenten, at han er blevet politisk forfulgt ad rettens vej. - Derimod har den tidligere politiske leder af Bosnien-Hercegovinas serbere, *Radovan Karadzic* ikke haft held til at overbevise Det Internationale Straffe-tribunal vedr. Eksjugoslavien om, at den amerikanske topdiplomat *Richard Holbrooke* skulle have indrømmet ham immunitet på visse betingelser. *Karadzic* sidder fængslet i Haag og afventer den spektakulære proces, hvori han anklages for folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser.

Ineffektiv efterforskning, presse uden ytringsfrihed

Lige så horribelt man finder begrebet *justitsmord* - dette at en uskyldig dømmes for noget, vedkommende ikke har gjort, lige så oprørende er det, at skyldige går *straffri* - hvilket nok i denne verden sker i meget videre omfang, end verdensoffentligheden almindeligvis gør sig klart. Og det er ikke kun af politiske grunde i snæver forstand, at dette sker. I mange diktaturstater prioriterer anklagemyndigheden ofte forbrydelser mellem borgere, herunder også så alvorlige forbrydelser som drab, lavt. Dvs. at lovovertrædelser, der vedrører statens interesser, har første prioritet. I tidligere diktaturstater, som fx dem i Central- og Østeuropa har et civilsamfund i vestlige forstand ikke vokset sig stærkt, hvorfor organiseret kriminalitet med tråde ind i statsapparatet bremser kriminel efterforskning af alvorlige forbrydelser. EU har således registeret

over 150 uopklarede drab, i flere tilfælde lejermord, i Bulgarien i løbet af en kortere årrække, hvilket i 2008 førte til, at et stort EU-lån på 520 mio. \$ til dette land blev stillet i bero.

Undertiden foregår der nok en del efterforskning, som fx i Ungarn, men resultatet er sjældent domfældelse af de tiltalte. Denne ineffektivitet kan have flere årsager. Men en vigtig én er, at disse nye *retsstater* ikke har fået opbygget en veluddannet advokatstand og skolet dommerne tilstrækkeligt til at håndtere indviklede sager, det være sig drabssager eller sager om økonomisk kriminalitet. Korruption kan som bekendt praktiseres både ved at *lokke* og *true*. Desværre er der også eksempler på, at pressen har ladet sig lokke til – for gode ord og betaling – at fremstille sager ensidigt. Men ofte er det uprøvede skribenter, der i en selvdefineret sandheds tjeneste langer ud til højre og venstre uden tanke på, at der i forbindelse med *ytringsfrihed* også er noget der hedder injurier. I en del tilfælde er ny nødvendig lovgivning ikke på plads.

Der er således i mange lande i verden vældig langt til, at pressen agerer *demokratiets vagthund*, således som den har fået prædikat af ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg.

Og det er ikke nødvendigvis fordi ytringsfriheden knægtes - det gør den fx *ikke* i det tidligere kommunistiske Central- og Østeuropa. I den arabiske verden er det eksempelvis meget anderle-

des, her er det vel kun TV-stationen Al Jazeera, der formidler ucensurerede nyheder, herunder om magtfulde personer – det være sig forretningsfolk som politikere – som burde være under lås og slå. (men ikke i dens hjemland Qatar). Den Internationale Straffedomstols forsøg på at få rejst tiltale mod Sudans præsident *Omar al-Bashir* for hans ansvar for drab, tortur, voldtægt m.m. i Darfur-provinsen har næppe fået nogen omtale i den arabiske verden – hans reelle *impunitet* kan fortsætte længe og holdes oppe af en stribe muslimske stater, som ikke hylder et retfærdighedsbegreb, der på nogen måde er i nærheden af *retsstaten*.

Når stater er i forbrydersyndikaters vold

Hvis man skulle sætte fokus på FN's egne brådne kar, må det konstateres, at afdækning af overgreb for ikke at sige direkte forbrydelser begået af eller mod FN-ansatte er et kompliceret emne, bl.a. fordi de pågældende FN-folk ofte har immunitet. En efterforskning gennem FN's eget administrative system er tung og langvarig. Særlig opmærksomhed har der været mod FN-soldaters seksuelle forhold til unge piger i diverse u-lande. Trods konstatering af overgreb fra en del soldaters side, er disse er sjældent blevet straffet. En del af soldaterne kommer selv fra fattige lande, men er i kraft af deres FN-ansættelse løftet op i en mere betalingsdygtig klasse. Et andet problem er vokset ud af den omstændighed, at de mange landes FN-diplomater i New York kan begå al-

skens lovovertrædelser lige fra parkeringsforsyndelser til misligholdelse af kontrakter, voldtægt og drab uden at blive straffet. Disse sager er i sagen natur vanskelige for ikke at sige umulige at få efterforsket på grund af diplomaternes immunitet – ofte ender de med at de pågældende diplomater må rejse hjem.

Sammenfattende kan det konstateres, at *immuniteten* i et mindre antal tilfælde på urimelig måde beskytter forbrydere mod retsforfølgning, men at den overvejende tilkommer dem, der fortjener den. Og at et stort fremskridt blev gjort, da det inden for de sidste ti år blev internationalt anerkendt, at tidligere statsoverhoveder med alvorlige forbrydelser på samvittigheden, absolut skal kunne straffes siden hen. Derved er i hvert fald disses tidligere næsten hævdvundne *impunitet* på livstid blevet gennemhullet. Men det må samtidig erkendes, at uendelig mange landes manglende vilje – eller evne eller begge dele – til at retsforfølge formodede forbrydere udgør en hån mod idealet om *en international retsstat*. At henlægge sager – ved benyttelse af det såkaldte *op-*

portunitetsprincip – er såre almindeligt – det er simpelthen bekvemt og ressourcebesparende. Denne skønsmæssige beføjelse hos anklagemyndigheden kan kun i nogle lande (deriblandt Danmark) ankes til en højere anklagemyndighed.

Gennemførelsen af retsstaten er således i vidt omfang afhængig af en aktiv anklagemyndigheds virke. Vel regner man i almindelighed med domstolene som dem, der udmønter retfærdigheden. Men anklager stater f.eks. med spredehagl alskens systemkritikere, dvs. *politiserer* retsplejen, samtidig med at den forholder sig passiv til almindelige forbrydelser, er retsstaten ilde faren. Ikke mindst i Latinamerika har forbrydersyndikater grebet en stor del af magten – hinsides det politiske spil. Således er retsstaten aldeles ikke kun truet af statsorganers magtmisbrug, men nok så meget disses passivitet over for mørkets magter, finansieret af narkotika og gennem hvidvaskning af penge. Denne systematiske *impunitet*, straffritagelse i en uendelig stor skala, er en gigantisk udfordring både for staterne og de internationale organisationer.

RAPPORTER, UDREDNINGER, EVALUERINGER ved Henrik Døcker

Hvordan bekæmpe radikalisering af pressen i Pakistan?

Pakistan er ifølge rapporten *Media in Pakistan* (54 sider) det farligste sted for journalister at arbejde. Ikke desto mindre har *International Media Support*, en Københavnsbaseret humanitær pressepressionsgruppe finansieret af Danmark, Norge og Sverige, fundet det umagen værd at foretage en ugelang mission til det konfliktfyldte land for at give dets presse en række gode råd. Den islamiske republik er nemlig – iflg. rapporten – efter ni års militærdiktatur nu i sit andet år af en demokratiseringsfase. Lidt inde i rapporten afsløres det, at den skyldes to danskere, kultursociologen mag. art. Finn Rasmussen, historikeren Jeppe Matzen, M.A., og den pakistanske informationsekspert Ranga Kalansooriya, M.A. De konkluderer, at journalistikken befinder sig på et begynderniveau, der savnes en generel kritisk holdning, regeringen indtager en forholdsvis passiv rolle over for pressen, og der mangler midler bl.a. til at gøre noget for journalisters sikkerhed. Et foruroligende tegn er, at der eksisterer hundreder af illegale sendere, drevet af religiøse fanatikere. Den skrevne presse har en forholdsvis beskeden rolle i et land, hvor 46 pct. er analfabeter. Det idealistiske tremandshold anbefaler bl.a., at visse større områder af landet forsynes med uafhæng-

ige radiostationer. Problemet synes ikke sådan, som det er mange steder verden over, at regeringen knægter ytringsfriheden, men snarere at pressen ikke på nogen måde optræder som "demokratiets vagthund". En del medier driver meningsløs sensationsjournalistisk, andre er talerør for fanatisme eller snævre, ensidige interesser. Sjældent afdækkes problemer objektivt og i dybden.

Perspektiv på kapitalstrømme til og fra u-landene

For at nå FN's mål for 2015, årtusindskiftemålene, skal den internationale udviklingsbistand i dette år andrage 530 milliarder \$ (2650 mia. kr.), i omegnen af en tredobling af hvad der ydes i dag. Men hvorfor ikke interessere sig for den pengestrøm, der går den modsatte vej, altså *fra* de fattige lande til industrilandene? Det er nemlig sådan, at der hver gang en dollar tilflyder den tredje verden som u-landsbistand, så flyder mere end otte dollars den anden vej, altså *til* den rige verden, som oftest for at undgå beskatning, fremgår det af et kortere 'arbejdsrapport' fra Dansk Institut for Internationale Studier. Der er tale om et fire siders såkaldt *DIIS Policy Brief*, forfattet af økonomen Jacob Westergaard og politologen Martin Højland. Den udviklingsbistand, i-landene ydede i 2008, svarer til 0,3 pct. af staternes totale nationalindkomst sammenlignet med 0,28 pct. i 2007. Iflg. forfat-

terne finder 1 milliard \$ på ulovlig vis vej til den rige verden. Det drejer sig om penge, skaffet til veje ved korrupsion, frasvindlet denne og hin stat, dernæst fra kriminel aktivitet, herunder handel med euforiserende stoffer, våben og sågar mennesker samt provenuet fra forskellige former for ulovlig transnational handel (smugleri). Arbejdsrapporten anbefaler, at alle multinationale selskaber skal have pligt til at indberette transaktioner over grænser, ligesom skattemyndighederne automatisk skal udveksle informationer ved sådanne forretninger, mens udviklingslande skal have hjælp til at gennemføre en mere effektiv beskatning også af de udenlandske firmaer.

Ris og ros til EF's politik over for u-landene

Den danske Europabevægelse har ønsket at gøre op med en del myter om EU's forhold til u-landene og formidling af dens bistand til dem, og det er derfor organisationens landsformand Erik Boel sammen med bl.a. udviklingsminister Ulla Tørnæs, udviklingsforsker Gorm Rye Olsen, Jacob Simonsen, der er direktør for UNDP's nordiske kontor, og fem andre sagkyndige kommer til orde i dette 62 sideres hefte: *EU's udviklingspolitik i perspektiv*. EU har modtaget mange hug for sin subvention af egne varer og sin utilstrækkelige bistand til de fattige lande. Men, som Michael Stevns anfører, så har EU's landbrugspolitik undergået fundamentale ændringer efter en reform i 1992.

EU's priser ligger nu tættere på verdensmarkedets, og selv støttebeløbet er reduceret. EU har endvidere orienteret WTO, Verdenshandelsorganisationen, om at eksportstøtten i 2013 vil være helt udfaset som led i en WTO-aftale. Men det er i øvrigt ikke nok at liberalisere handelen med landbrugsvarer. Fattigdomsbekæmpelsen i u-landene afhænger også af den nationale fordelingspolitik, u-landenes evne til markedsføring, kreditfaciliteter og infrastruktur. Om Danmarks bistand i højere grad skal kanaliseres gennem EU og FN - altså være *mere multilateral* (et udtryk pjecen mærkelig nok ikke bruger), er et hedt debateme - landbrugsøkonomen Chr. Friis Bach mener det i hvert fald. Vi bør også fokusere mindre på projekter, finder han og peger på EU som en langt mere centralt placeret koordinator af bistanden. Den lille publikation indeholder mange påstande, fakta og ideer. En del skal suppleres, viderebearbejdes, fordøjes. Her er god inspiration at få til fx studiekredse.

INTERNATIONALT OVERBLIK ved Henrik Døcker

FN forelægger budget på 4,88 milliarder \$

FN's generalsekretær Ban Ki-moon forelægger et budget for 2010-2011 på 4,88 milliarder \$ (20,4 mia. kr.) eller 0,5 pct. mere end foregående år. Som sædvanlig kniber det stærkt med at inddrive de beløb, medlemsstaterne skylder verdensorganisationen. En talsmand for FN fremstillede dog situationen en kende mørkere end den faktisk var ved at fokusere på, at kun 22 stater var helt à jour med deres indbetalinger. Afregninger har det med at blive foretaget over et stykke tid, og total punktlighed er derfor ikke muligt. Derfor optrådte f.eks. Danmark ikke blandt de 22. Men i oktober havde FN altså formelt 3,1 mia. \$ (15,5 mia. kr.) ude at svømme. Heraf hørte de 2,1 mia. \$ (10,5 mia. kr.) ind under FN's fredsbevarende styrker. USA har dog lovet at betale de 2 mia. \$ (10 mia. kr.), som det skylder netop disse styrker.

FN's generalsekretær afviser, at FN er ved at rømme Afghanistan

FN's generalsekretær Ban Ki-moon afviser i en udtalelse, at verdensorganisationen er ved at rømme Afghanistan. Efter et terrorangreb på et FN-gæstehus i Kabul, hvor fem FN-ansatte blev dræbt og ni såret, meddeltes det, at omkring 1100 civile FN-folk vil blive flyttet til sikrere steder i landet. "Men vi vil ikke lade os skræmme, vort arbejde vil fortsætte", forsikrede general

sekretæren. FN har en samlet Afghanistan-stab på 6000. Efter at Hamid Karzai uden modkandidat ved det afghanske præsidentvalg opnåede genvalg – uanset massiv valgfusk ved præsidentvalgets første runde – har FN opfordret regeringen i Kabul til at øge sikkerheden, bestandig efterleve lovmæssig, redelig forvaltning (*good governance*), dvs. bekæmpe korruptionen og narkohandelen og i det hele taget forbedre befolkningens levevilkår.

Efter 37 år er de sidste Burundiflygtninge nu repatrieret

Én af verdens længste 'flygtningesager' blev afsluttet i oktober, da de sidste omkring 4000 burundiske flygtninge i Tanzania blev bragt hjem efter at have været i landflygtighed siden 1974. Siden marts 2008 har FN's Flygtningehøjkommissariat UNHCR i samarbejde med Tanzanias regering bistået 53.500 burundiske flygtninge fra de såkaldte "gamle bosteder" med at vende hjem. Flygtningestrømmen udløstes af etnisk prægede uroligheder, som for 37 år siden krævede 200.000 menneskeliv. Tanzania har indtil nu givet 29.000 burundiere statsborgerskab, mens yderligere 133.000 fortsat venter på at få det. Det sker dog antagelig senere på året. Siden 2004 er i alt 430.000 burundiere blevet repatrierede.

Ugandiske landmænd gradvis på vej tilbage til deres jorder efter 20 års fravær

Tusinder af den million ugandere, som for over 20 år siden blev fordrevet fra deres gårde på grund af væbnede konflikter, er nu på vej tilbage og skubbes i gang med deres gamle næringsvej af FAO, FN's særorganisation for levnedsmidler og landbrug. Det lykkedes i 2006 at få tilvejebragt en fredsaftale mellem Ugandas regering og Guds Modstandshær (*Lord's Resistance Army - LRA*). Japan har finansieret projektet kaldet "New Rice for Africa - NERICA", som skaber grundlag for plantning af højtydende ris. Der er tale om ris, som vokser meget hurtigere end den sædvanlige og som er rig på næring.

Djibouti appellerer til Sikkerhedsrådet om at klare grænsestrid med Eritrea

Den lille østafrikanske republik Djibouti (21.980 kvadratkilometer), tidligere fransk koloni, har appelleret til FN's Sikkerhedsråd om at løse et maritimt grænseproblem, staten har fået på halssiden af sin noget større nabo Eritrea (121.980 kvadratkilometer). I juni 2008 kom det ligefrem til en væbnet træfning mellem de to landes militærstyrker, hvor ved omkring 100 mennesker blev dræbt, mens adskillige blev såret (tallene er omtvistede). Stridens æble er en lille ø i Rødehavet, som begge gør krav på. Sikkerhedsrådet har tidligere opfordret Eritrea til at trække sig tilbage fra øen.

Kinesiske babyer stjæles af statens repræsentanter med henblik på udenlandsk adoption

Ansatte i Kinas Familieplanlægningskontrol 'konfiskerer' børn og sælger dem til udenlandsk adoption, fremgår det af flere beretninger fra ulykkelige kinesiske forældre. Menneskehandel har med andre ord bredt sig til 'babyhandel'. Der er dog intet overblik over fænomenets udbredelse. Ligesom med den transnationale handel med kvinder er det dertil uhyre vanskeligt at få rede på i hvilket omfang, der virkelig er brugt svig eller tvang. For det første er der streng kontrol med familierne, fordi de officielt ikke må få mere end ét barn, idet de kan straffes med bøder på op til seks gange deres årsløn. For det andet har kontrollanterne beføjelse til under visse omstændigheder at beordre adoption.

Palau opretter verdens første reservat for hajer

Den lille Stillehavsrepublik Palau har oprettet verdens første refugium for hajer, idet den har forbudt kommercielt hajfiskeri i sine farvande. Hajfinner betragtes som en delikatesse i mange asiatiske lande. Men som Palaus præsident Johnson Toriblong sagde på FN's Generalforsamling i september. "Hajernes styrke og skønhed er et barometer for verdenshavens helbred". Bestanden af hajer, laks og tun er i fare, forlyder det fra en schweizisk bevaringsorganisation ved navn Gland. Ja, hajen er ligefrem truet med udryddelse, hævder præsidenten for Den Internationale Na-

turbevaringsunion IUCN, Carl-Gustaf Lundin. Palau med sine 20.000 indbyggere spredt på 200 øer har formelt oprettet et område på størrelse med Frankrig, hvor hajen er fredet, samtidig i øvrigt med at turismen fremmes.

Det var altså Georgien, der udløste krigen med Rusland i 2008

En ekspertkommission fra EU konkluderer, at det var Georgien, som udløste den kortvarige krig om Sydossetien med Rusland i august 2008. Rusland tilskrives dog en mindre del af skylden for den fem dage lange krig, fordi det på talrige måder havde provokeret Georgien gennem en årrække. Det var imidlertid georgiske tropper, der først løsnede skud i Sydossetien, som Rusland kontrollerede. Russisk respons herpå i Sydossetiens hovedby Tshkinvali var på den anden side ude af proportion. Rapporten giver dog mulighed for flere forskellige fortolkninger.

Flest irakiske, afghanske og somaliske asylsøgere i den rige verden

Antallet af asylsøgere til industrilandene steg med 10 pct. i første halvår af 2009 sammenlignet med samme periode sidste år. I alt 185.000 personer indgav asylansøgninger til 38 europæiske lande, USA, Canada, Japan, Australien, New Zealand og Sydkorea. De fleste kom fra Irak (13.200), og det er fjerde år i træk, at det er tilfældet. 12.000 kom fra Afghanistan, 11.000 fra Somalia. Større grupper kom endvidere fra Kina, Rusland, Nigeria, Mexico, Zimbabwe, Pakistan og Sri Lanka.

13 pct. af samtlige søgte til USA, 10 pct. til Frankrig.

International tremandskommission skal undersøge drab på demonstranter i Guinea

Tre internationalt anerkendte jurister indgår nu i en undersøgelseskommission, som skal udrede omstændighederne omkring drabet på 150 demonstranter samt overgreb på og voldtægt af talrige andre i Guinea i september, oplyser FN-generalsekretær Ban Ki-moon. Den tidligere algeriske udenrigsminister, ambassadør *Mohamed Bedjaouf*, der også har været dommer ved Den Internationale Domstol i Haag, bliver kommissionsformand, mens de øvrige medlemmer bliver: Burundis tidligere minister for national solidaritet, menneskerettigheder og kønslig ligestilling *Françoise Ngendahyo* samt advokat *Pramila Patten* fra Mauritius, der for tiden er medlem af FN's Komité til Eliminering af Forskelsbehandling af Kvinder. Guineas præsident Moussa Dadis, der greb magten ved et kup efter Lansana Conrés død i september, har tilsagt sin støtte, ligesom landets øverste anklagemyndighed har udtrykt forfærdelse over militærets brutale adfærd på stadion i Guineas hovedstad Conakry den 28. september.

USA giver asyl til guatemalansk kvinde på flugt fra voldelige ægtemænd

En guatemalansk kvinde på flugt fra sin yderst voldelige ægtemand synes at have banet vej for asyl på basis af mis-

handling i hjemmet. Men kvinden, Rody Alvarado Peña, har også måttet kæmpe for denne status siden 1995. Det amerikanske departement for indre sikkerhed har truffet en såkaldt skønsbaseret beslutning om at bevilge asyl på basis af seksuelt betonet vold. Kvinden blev som 16-årig gift med en soldat, blev snart efter gravid, hvilket ikke passede husbonden, som tilsyneladende blev voldelig over for hende for at fremkalde en abort. Hun fik bl.a. slået kæben af led. Efter at være kommet til San Francisco begyndte de juridiske bataljer, som mandede ud i en konstatering af, at fru Alvarado var blevet udsat for volden, fordi hun tilhørte en særlig [udsat] social gruppe. Over 4000 kvinder, tilhørende denne gruppe er blevet dræbt inden for de sidste ti år. Kun 2 pct. af disse drab er opklaret. Denne type drab har fået sit særlige navn: *femicide*.

Den Afrikanske Union (AU) vil nu nedsætte sin særlige Darfur-straffedomstol

På et møde i Nigerias hovedstad Abuja er de afrikanske statsoverhoveder enedes om at nedsætte en særlig afrikansk straffedomstol - med sudanske og andre afrikanske dommere - til behandling af de ansvarlige for drab og overgreb i den sudanske Darfur-provins. De handlede på basis af en 148 siders rapport, udarbejdet i diplomatisk sprog og indpakkede vendinger af Sydafrikas præsident Tahbo Mbeki. Sudans præsident Omar al-Bashir, der i forvejen er tiltalt for folkedrab og forbrydelser

mod menneskeheden ved Den Internationale Straffedomstol i Haag, afviste vredt at deltage i mødet efter at have hørt om Mbekis plan. Siden volden i Darfur blussede op i 2003 og siden hen udviklede sig til noget borgerkrigs lignende, er 300.000 mennesker ifølge FN blevet dræbt; regeringen i Khartoum mener kun, at det er 10.000.

Ulovlig eksport af diamanter og ulovlig import af våben - til Elfenbenskysten

Sanktioner er altid vanskelige at sikre overholdt: Elfenbenskysten har gentagne gange krænket en FN-embargo for eksport af diamanter og import af våben, fremgår det af en rapport forelagt FN's Sikkerhedsråd. Efter et kupforsøg i 2002 blev den vestafrikanske republik splittet i en nordlig del, kontrolleret af oprørere og en sydlig, kontrolleret af regeringstropper. Ved en fredsaftale i 2007 indtrådte nogle oprørsledere i regeringen, men splittelsen af landet er ikke helet. FN-rapporten henstiller til nabolandet Burkina Faso at efterforske en livlig illegal trafik af våben, ammunition og militært udstyr over grænsen til den nordlige rebel-kontrollerede del af Elfenbenskysten. Våbenhandlen kædes også sammen med udsmugling af kakao - Elfenbenskysten er verdens største eksportør af kakao. Ekspertonerne bag rapporten henviste til i hvert fald syv tilfælde, hvor såvel regeringsstyrkerne som oprørerne i strid med våbenembargoen har skaffet sig våben. I den forbindelse henstilledes til både Guinea, Mali, Israel, Libanon, De for-

enede Arabiske Emirater og Liberia at holde øje med deres diamanthandlere. - Nyt præsidentvalg i Elfenbenskysten er planlagt til 29. november, men vil sandsynligvis atter blive udsat. Der er 20 kandidater.

Straffe på 25-52 års fængsel til tre oprørere fra Sierra Leone

Tre oprørsledere fra Den Forenede Revolutionsfront (RUF) i Sierra Leone er blevet idømt langvarige straffe for krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden ved den særlige semi-internationale domstol, nedsat i Sierra Leones hovedstad Freetown. Under landets blodige borgerkrig 1991-2002 havde de tre ansvaret for angreb og drab på FN-fredsstyrker, på civile, tvangsudskrivning af børn, fysisk og psykisk vold foruden mange tvangsægteskaber. *Issa Sesay* og *Morris Kallon* blev idømt hhv. 52 og 40 års fængsel, mens *Augustine Gbao* fik 25 år. Der var tale om en stadfæstelse ved domstolens særlige appelkammer. Domstolen, der blev oprettet ved aftale mellem Sierra Leones regering og FN i 2002, har hidtil dømt otte personer. En hovedansvarlig for de mange uhyrlige forbrydelser under borgerkrigen, nabolandet Liberias daværende præsident Charles Taylor, er også tiltalt ved denne særlige domstol, som dog i hans tilfælde af sikkerhedsgrunde er sat i Haag.

Staterne bør give asyl til personer, der er blevet tvunget til at hjælpe terrorister

Kvinder, der er blevet tvunget til at skaffe terrorister husly, mad og sex, bør aldrig nægtes asyl, mener FN's særlige rapportør vedr. fremme af menneskerettigheder under kampen mod terrorismen, den finske professor *Martin Scheinin*. F.eks. har den sikkerhedsmur, som Israel har rejst, delvis på palæstinensisk område, for at skærme sig mod palæstinensiske selvmordsbombermænd, hindret kvinder i at komme på hospitalet for at føde. Mange asylsøgere er også blevet unødigt mistænkeliggjort. Men en del kvinder er ligefrem blevet tvunget til at huse flygtende terrorister, og når disse kvinder så siden hen søger tilflugt i et fremmed land, bør de ikke behandles som om de var terrorister.

Egyptere splittet i synet på indsættelse af kunstig mødom

Der er opstået en ophedet debat i Egypten om anvendelsen af en kunstig mødom. Hvis en brud i denne del af verden har fået brudt sin mødom inden hun indtræder i ægtestanden, kan hun få en lille pose sat op. På bryllupsnatten vil lidt rødt fluidum sive ud, så ægtemanden vil tro, at hun er jomfru. Konservativt kredse i landet, ikke mindst de 20 pct., der er medlemmer af Det Muslimske Broderskab, har ligefrem opfordret til, at den kunstige mødom forbydes. Det er derimod ikke så let, fordi den lille pose sælges af et kinesisk postordrefirma og via internet.

Argumentet imod den kunstige mødom er, at den skulle fremme promiskuitet.

Tidligere bulgarsk udenrigsminister generaldirektør for UNESCO

Der måtte fem valgrunder til, før der blev fundet en ny generaldirektør for UNESCO. Til manges lettelse blev det ikke den egyptiske kulturminister Farouk Hosni, som sidste år vakte opsigt, da han sagde at han ville brænde jødiske bøger, hvis han fandt nogen på egyptiske biblioteker. Jobbet tilfaldt den 56-årige tidligere bulgarske udenrigsminister, ambassadør *Irina Guerguieva Bokova*, som ved afstemningen i UNESCO's eksekutivråd sejrede med 31 mod 27 stemmer. Det er for resten ikke første gang, at bølgerne er gået højt i FN's særorganisation for undervisning, videnskab og kultur. Valget af den nu afgående generaldirektør, japaneren Koichiro Matsuura i 1999 var omgivet af beskyldninger om korrupsion og fusk ved stemmeafgivningen.

FN opretter menneskeretskontor ved EU i Bruxelles

FN's menneskerettighedskommissær har oprettet et regionalkontor ved EU's hovedkvarter i Bruxelles. Det er første gang, at højkommisæren, som selv har sæde i Geneve, får sig en sådan regional repræsentation i Vesteuropa. Man kunne jo tro, at denne del af Europa, som kom først med en bindende international folkerestaftale på dette felt: den europæiske menneskerettighedskonvention af 1950, havde nok i sin Strasbourg-domstol foruden EU's eget

menneskeretskontor (Grundrettighedsagenturet). Men som menneskeretskommissæren, Navi Pillay, sagde ved åbningen i Bruxelles: "Vi har allerede ti andre regionalkontorer i Afrika, Mellemøsten, Latinamerika og Asien, ligesom vi er repræsenteret i 55 lande verden over – Europa var som sådan den manglende brik". FN-kontoret vil bistå EU med at bekæmpe racisme og diskrimination og takle menneskeretskrænkelser, baseret i migration og fattigdom. Et andet godt formål: At kampen mod terrorismen ikke skal underminere respekten for menneskerettighederne.

FN-erstatning til to Kosovo-familier for tabet af familieforsørger under fangeopstand

FN har indvilget i at betale to familier fra Kosovo erstatning, fordi to kosovo-albanere i februar 2007 blev dræbt af gummikugler, affyret af to rumænske politifolk, som gjorde tjeneste i FN-politistyrken i Kosovo, der da var under FN's administration. Episoden udspillede under en protestmanifestation i et fængsel i Kosovos hovedstad Pristina. Gummikuglerne var antagelig blevet hårdere med tiden og var dræbende, fordi de blev affyret på klos hold. FN måtte konkludere, at ingen af de protesterende mænd udgjorde nogen fare, da der løsnedes skud. Gummikuglerne skulle være taget ud af brug i 1994. De efterladte insisterer imidlertid på retfærdighed, og der verserer derfor en separat straffesag ved kassationsretten i Bukarest.

Dansk økonomisk bidrag til det særlige FN-straffetribunal vedr.

Libanon

Danmark yder et bidrag på én mio. kr. til det særlige FN-straffetribunal til opklaring af drabet på den tidligere libanesiske ministerpræsident Rafik Hariri i 2005. Tribunallet, der har sædet i Haag, ledes af den fremtrædende italienske jurist, professor Antonio Cassese. Tribunallet, der begyndte sin virksomhed i marts 2009, finansieres for 49 procents vedkommende af Libanon og baserer sig ikke på folkeretten, men libanesiske lov. Efterforskningen og undersøgelsen skal i videre forstand bidrage til den demokratiske udvikling i Libanon og om muligt udviske de sekteriske skillelinjer, som i årevis har været et uroelement og udløst borgerkrig i landet.

Øresundsinstittutet: Danmark tjener milliarder på FN

Beregninger fra Øresundsinstittutet, der har til huse i Malmö, viser, at Danmark får sine bidrag til FN 15 gange igen i form af indkøb fra FN-organisationer. De over 1000 medarbejdere ved FN-institutioner i København samt flere nordiske, europæiske og globale FN-hovedkontorer har den danske hovedstad en af verdens stærkeste koncentrationer af FN-organisationer. I 2006 betalte FN over 1 mia. kr. for danske varer og tjenesteydelser, mens Danmark bidrog med 70 mio. kr. til FN's budgetter. Det betyder i denne forbindelse ikke så lidt, at flere af FN-kontorerne her er meget indkøbstunge.

Det gælder således UNICEF, UNOPS og UNFPA.

FN-fondsmidler for over 200 mio. \$ til fattige bønder

For at hjælpe fattige bønder i godt og vel en halv snes udpinte landområder har Den Internationale Fond for Landbrugsudvikling (IFAD) afsat 218 mio. \$ (1000 mio. kr.), fordelt på 162 mio. \$ som lån og 56 mio. \$ som bevilling. Pengene fordeles på projekter i 14 lande. De skal bl.a. gå til vandforsyning af nomader ved Tchad-søen, som har svært ved bevare deres kvæg på grund af ørkenspredningen. Iflg. IFAD bor 75 pct. af verdens fattigste, omkring 1 milliard mænd, kvinder og børn, i landdistrikter.

Kirgisistan gør nu en indsats for at reducere antallet af statsløse i dette land

Kirgisistan har formuleret en handlingsplan til at nedsætte det store antal statsløse, der lever inden for republikkens grænser. Det løfterige budskab kom efter en konference netop om statsløshed, holdt af FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR) i Kirgisistans hovedstad Bishkek. Det huser selv 20.000 mennesker af denne kategori, en stor del folk, hvis sovjetiske pas er udløbet. De deler skæbne med tusinder af andre gamle sovjetborgere spredt over hele den tidligere Sovjetunions store område. UNHCR har lovet at hjælpe Kirgisistan med at udforme instrukser til embedsmænd foruden bekendtgørelser om hvordan overgangen

fra statsløshed til statsborgerskab i det hele taget skal udformes. Andre centralasiatiske lande skal så lære af Kirgisistans erfaringer.

Saudi-Arabien giver 100 mio. \$ til hjemstavsfordrevne i Pakistan

Saudi-Arabien har bevilget 100 mio. \$ (500 mio. kr.) i humanitær hjælp til hjemstavnsfordrevne i Pakistan. Der er der over én mio. af efter talebanoprør i Nordvest-provinsen. Over én mio. af i alt 2,7 mio. mennesker, som blev hjemløse i august, lever stadig i midlertidige lejre eller hos familie, oplyser FN's Kontor til Koordinering af Humanitære Anliggender.

Over 150.000 mennesker på flugt fra oprørere i det nordlige Yemen

Over 150.000 mennesker er drevet på flugt i Sa'ada-provinsen i det nordlige Yemen, efter at oprørsgruppen Al Houthi i midten af august kom i kamp med regeringsstyrker. Godt 8000 bor i en lejr, der støttes af FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR), 11.000 hos familie. Verdensfødevareprogrammet (WFP) har uddelt mad til 32.200, mens Børnehjælpefonden (UNICEF) sammen med lokale stammeråd har etableret vandforsyning og klinikker til varetagelse af hygiejne. Befolkningsfonden (UNFPA) har afsendt mobile hold med læger, jordemødre og laboranter.

EU anklager Sri Lanka for at blæse på humanitære hensyn

EU-Kommissionen i Bruxelles har rettet et hårdt angreb på Sri Lanka for at bry-

de et løfte om at forbedre sin beskyttelse af menneskerettighederne mod til gengæld at opnå såkaldt GPS Plus-status og dermed toldfrihed for sin landbrugseksport. Det drejer sig om behandlingen af de såkaldte "Tamilske Tigre" (LTTE) i slutfasen af den langvarige borgerkrig mellem det singhalesiske befolkningsflertal og den tamilske mindretalsbefolkning. Tusinder omkom, og 350.000 hjemstavsfordrevne lever fremdeles i lejre. Mange små klædefabrikker må lukke, hvis EU gør alvor af sine trusler.

Tusinder af nigerianske oprørere får amnesti mod at aflevere våben

Tusinder af oprørere i floden Nigers delta i Nigeria har dette efterår overgivet sig til myndighederne efter i seks år at have terroriseret jungleområderne omkring Nigers delta, hvorunder olieproduktionen er blevet saboteret og udenlandske oliearbejdere er blevet bortført. Olieproduktionen, der normalt er 3,6 mio. tønder daglig, blev herved reduceret til 2,2 mio. tønder. Over 6000 havde overgivet sig omkring 1. november – i alt menes tallet at komme op på 15.000. Nigerias forbundsregering har så lovet at slå en streg over oprørernes hidtidige omfattende synderegister. Oprørerne vil få 1500 naira (50 kr.) til deres daglige bespisning plus ca. 850 kr. i understøttelse om måneden. Nu gælder det deres reintegrering det nigerianske samfund.

Kenya har været alt for sløv til "reparere" følgerne af valg-volden i 2008

Det var tidl. FN-generalsekretær *Kofi Annans* fortjeneste, at han fik nedkølet de stridbare gemytter efter valget i Kenya i 2008: Præsident *Mwai Kibaki* og den tidligere oppositionsleder og nuværende premierminister *Raila Odinga*, men regering og parlament har været træg med at få forligt den største etniske folkegruppe kikuyerne og de forskellige stammefolk i Rift-dalen, som dengang gik i kødet på hinanden. Det eneste effektive, der er sket i år, er at chefen for Kenyas antikorrupsionskommission, *Aaron Ringerira*, blev tvunget til at gå af - efter i fem år ikke at have trukket nogen misdæder for retten.

Udvandrere en vældig rigdomskilde for deres hjemstater

De mange mennesker, der vælger at slå sig ned i udlandet, giver år ud og år ind deres hjemlande en vældig økonomisk indsprøjtning - og det er omkring 200 mio. mennesker, der er tale om. I dette bedre liv øser de af deres relative rigdom i forhold til hjemlandet, som nærmere beskrevet i dette års 'Rapport om den menneskelige udvikling' fra UNDP, FN's Udviklingsprogram. Tre fjerdedele af disse udvandrere er i hvert fald taget til et land, der notorisk er rigere end deres eget. Rapporten beskriver overvejende i positive vendinger disse pengeoverførsler, som i en del tilfælde strømmer til lande, der økonomisk står i stampe og derfor får karak-

ter af at være *rentier-stater*. I alt tre pct. af verdens befolkning lever uden for deres hjemlande.

30 mio. moskitonet til Nigeria

Den Globale Fond til Bekæmpelse af aids, tuberkulose og malaria har bevilget 30 mio. langtidsholdbare moskitonet til Nigeria - eller halvdelen af dette lands behov for disse net. Netop i Nigeria findes en fjerdedel af verdens malariatilfælde. Over 100.000 menneskeliv skønnes at kunne spares herved. Det er stadig et mål at have malaria helt elimineret i 2015. FN-generalsekretær *Ban Ki-moon* opfordrede sidste år til en international indsats for at få hele den malariaplagede del af verden forsynet med moskitonet.

De Forenede Arabiske Emirater bør indstille deres intolerance over for udlændinge

FN's særlige rapportør om nutidige former for racisme, racediskrimination, fremmedhad og dertil knyttet intolerance, den kenyanske jurist *Githu Muigai*, læste for alvor De Forenede Arabiske Emirater teksten, da han - efter et femdages besøg - kraftigt opfordrede forbundsstaten til at ophøre med den racisme, den udenlandske flertalsbefolkning udsættes for. Det er vanskeligt at opnå statsborgerskab, og de mange udlændinge - ca.78 pct. af de 4,8 mio. mennesker, der bor i de syv emirater, staten består af - har ikke alt for lette arbejdsvilkår, lige som de ikke ligestilles med statsborgere. *Muigai* rapporte-

rer direkte til FN's Menneskerettighedsråd.

Verdensbanken støtter kulfyrede kraftværker

Verdensbanken bruger milliardbeløb på at støtte kulfyrede kraftværker i u-landene selv om afbrændingen af fossile brændstoffer udsætter disse lande for katastrofale klimaændringer. Ifølge bankens 'Rapport om verdens udvikling' bliver udviklingslandene ramt uforholdsmæssigt hårdt af klimaændringerne, noget de slet ikke er rustet til. Mellem 75 og 80 pct. af klimaændringerne skyldes tørke, oversvømmelser og det faldende vandspejl i verdenshavne. Banken foreslår, at den rige verden hæver sit nuværende bidrag til vedvarende energi på 70 mia.\$ til 700 mia. \$. Hvis ikke udledningen af kuldi-oxid reduceres radikalt, risikerer temperaturen ved århundredets afslutning at være steget 9 grader.

Tidligere talsmand ved FN-straffetribunal dømt for foragt for retten

Den franske journalist *Florence Hartmann*, der 1999-2006 var talsmand for chefanklageren for Straffetribunalet vedr. Eksjugoslavien, Carla del Ponte, er blevet idømt en bøde på 7000 euro (52.500 kr.) for 'foragt for retten', fordi hun i en bog *Paix et châtiment (Fred og straf)* og på en bosnisk hjemmeside afslørede fortrolige oplysninger fra Slobodan Milosevic-sagen. Hartmann, der tidligere har arbejdet for det ansete franske dagblad *Le Monde*, anførte, at

informationerne [vedrørende Serbiens mulige medskyld i folkedrabet i Bosnien-Hercegovina] allerede var kendt i offentligheden - hvilket imidlertid ifølge domstolen ikke kunne fritage hende for hendes tavshedspligt. Sådanne afsløringer kunne nemlig afholde andre lande fra at samarbejde med tribunalen ved fremskaffelse af beviser.

FN støtter beskæftigelsesprojekt i Gaza med 13 mio. euro

Et beskæftigelsesprojekt i Gaza, formidlet af FN's hjælpeorganisation for Palæstina-flygtningene (UNRWA), vil for 13 mio. euro (47,5 mio. kr.) fra Den Europæiske Union (EU) skaffe 1,4 mio. flere arbejdsdage til de arbejdsløse i Gaza. Israels to år lange blokade af Gaza skaber stor nød og elendighed i befolkningen i betragtning af at 40 pct. står uden arbejde. EU's donation vil skaffe 17.000 jobs, som angives direkte og indirekte at ville kunne gavne - om end ikke fuldt ud underholde - 105.384 personer. Pengene vil fortrinsvis gå til den næste helt kollapsede privatsektor og give en opmuntring til de én mio. registrerede flygtninge i området.

FN's menneskerettighedskommissær hylder FN-undersøgelse af mulige CIA-krænkelser

FN's menneskerettighedskommissær *Navi Pillay* hilser det velkomment, at USA's rigsadvokat vil udpege en særlig anklager til at undersøge, hvorvidt CIA, den amerikanske efterretningstjeneste, brød amerikansk lovgivning under afhøring af formodede terrorister

uden for USA's grænser, inkl. på Guantanamo-basen på Cuba. Efter hendes opfattelse skal der ikke være nogen som helst straffrihed for tortur eller anden ulovlig behandling af tilbageholdte. Hemmelige afhøringscentre bør begrænses. Men i det hele taget mangler offentligheden informationer om disse steder og mere præcis hvad der skete dér. Hun understregede det vigtige i, at uskyldige – som fx afghaneren Mohammed Jawad, der kun 12 år gammel blev taget til fange i 2002, for første at slippe ud i 2009 – får godtgørelse.

Titusinder af Myanmar-flygtninge i Kina

Efter et par årtiers ro i det nordlige Myanmar er der udbrudt kampe mellem regeringsstyrker og flere etniske folkegrupper, hvorved over 10.000 mennesker er blevet tvunget på flugt til Kina. Først var det kokang-stammefolket, som stødte sammen med centralregeringens soldater, siden hen også folk fra wa- og kacinfolkegrupperne. Iflg. det kinesiske nyhedsbureau Xinhua er 10.000 myanmarene søgt til den kinesiske provins Yunnan, FN's Flygtningehøjkommissariat UNHCR mener dog, at tallet ligger et sted mellem 10.000 og 30.000. En række forskellige folkegrupper har i årtier behersket de nordlige grænseegne af Myanmar.

Halvdelen af Guatemalas børn er kronisk underernærede

De stigende verdensmarkedspriser på levnedsmidler har forværret situationen for Guatemalas i forvejen ludfattige

bønder. Iflg. UNICEF, FN's Børnehjælpefond, er omkring halvdelen af landets børn konstant underernærede – i visse landdistrikter er det endog 80 pct. En nedgang i eksilguatemalaneres konstante støtte fra udlandet til deres familiemedlemmer indgår heri. Regeringen har set sig nødsaget til at sende fødevarer til 300.000 sultende spredt på 700 landsbyer. Men det er iflg. UNICEF deprimerende, at Guatemala i virkeligheden er rigt nok til at forebygge disse tilstande. Landets politiske elite har forsømt at beskatte de velstående til gavn for den forarmede landbefolkning, hvoraf langt de fleste er maya-indianere. Mange børn er hæmmet i deres vækst på grund af den dårlige ernæring.

Nordkorea har billiget en ny runde genforening med familier i Sydkorea, men gennemføres den?

Hundreder af ældre koreanere har for første gang siden Korea-krigen (1950-53) efter en foreløbig aftale fået lov til at mødes. Der har dog været tidligere familiemøder tværs over den ellers lukkede grænse mellem de to Korea'er. I skrivende stund var de aftalte møder dog endnu ikke gennemført. De skulle være de første i to år. Nordkorea har i en årrække vekslet mellem en aggressiv og en forsonende holdning til Sydkorea. Det er med Røde Kors' mellemkomst, at de aktuelle familiebesøg er kommet i stand.

Fald i børnedødeligheden, men den er iflg. UNICEF stadig for stor

På grund af en forstærket indsats mod malaria er det lykkedes at reducere børnedødeligheden for børn under fem år til 8,8 mio. børn på verdensbasis, oplyser UNICEF, FN's Børnefond. I 1990 var det 12,5 mio. børn. 99 pct. af de 8,8 mio. dødsfald indtraf i u-landene. FN's Årtusindemål sigter på at børnedødelighedstallet for 1990 i 2015 skal være nedbragt med to tredjedele. Landene syd for Sahara skriver sig for halvdelen af de 8,8 mio. døde børn. Nye vacciner har bidraget til faldet i dødeligheden.

Fattige u-landsbønder går glip af halvdelen af deres høst

Et meget stort antal bønder i u-landene mister omkring halvdelen af deres høst på grund af kraftig regn, tørke, høje temperaturer, mikroorganismers hærgen eller simpelthen fordi de har høstet for tidligt, oplyser FAO, FN's særorganisation for levnedsmidler og landbrug. Også spild, brug af forkerte hjælpemidler, utilstrækkelig oplagring eller transport forringer deres indtjening betydeligt. FAO har for at bedre situationen oprettet en fond, der skal bistå småbrugere med at bygge siloer.

Rwandisk embedsmand idømt otte års fængsel for medvirken til folkekrab

Den tidligere direktør for Rwandas statslige te-industri *Michel Bagaragaza* er af Det Internationale Straffetribunal vedr. Rwanda blevet idømt otte års fængsel for medvirken til folkekrab.

Tribunalet, som har sæde i Arusha i Tanzania, fastslog, at Bagaragaza var medskyldig i drabet på 1000 tutsier under det folkekrab, der ramte denne folkegruppe i 1999. Han kontrollerede i kraft af sin stilling 11 tefabrikker, der havde 55.000 ansatte. Men han var også vicepræsident for en bank og politisk leder i præfekturet Gisenyi. Bagaragaza skaffede bl.a. køretøjer til de hutu'er, der deltog i drabene. Han tilstod drabene og medvirkede i øvrigt til sagens opklaring.